
Katedra divadelní vědy

Posudek oponenta na diplomovou práci Michaely Žemlové *Vějíř s broskvovými květy v Divadle v Dlouhé: analýza inscenačních postupů*

Diplomová práce Michaely Žemlové nepatří k těm, které by bylo snadné hodnotit. Její výsledná podoba je na jedné straně velmi plausibilní, na straně druhé však může v oponentovi vzbuzovat jisté pocity děsu.

Bylo by možná nasnadě konstatovat, že tak jako se autorka ve svém tématu pohybuje mezi evropským a asijským divadlem a mezi vysoko- a nízkokontextovými společnostmi, pohybuje se její práce mezi výtečnou analýzou zkoumaného fenoménu a až tristně přízemní formální podobou. Jako by dichotomie formy a obsahu místy byla až neřešitelně rozklížená.

Diplomantka si jako své stěžejní téma zvolila analýzu současné české inscenace tradičního (staršího) čínského textu pro divadlo. Na střetu dvou kultur a dvou principů se tak snaží skrze konkrétní příklady sledovat, jakým způsobem se české prostředí vyrovnává s materiálem z výrazně odlišného prostředí.

V první kapitole práce se proto (po úvodním vhledu do aktuální problematiky jevu zvaného „interkulturní divadlo“) snaží svůj následný výklad teoreticky podložit komentovaným představením teorie E. T. Halla (HC a LC modelů komunikace). Tento metodologický nástroj jí pak následně velmi dobře slouží při detailní analýze inscenace (dle slov autorky) „bytostně postmoderního režiséra“ J. A. Pitínského v Divadle v Dlouhé. Na konto autorky je třeba poznamenat, že se v práci dokázala vyvarovat (snad až na výše citovanou formulaci) planého a plytkého užívání pojmů typu: postmoderna, multikulturalismus etc. - tyto pojmy se naopak snaží užívat v přesných významech a řádně si je pro své užití pojmenovat.

Katedra divadelní vědy

Samotná analýza Pitínského inscenace *Vějíř s broskvovými květy*, která vychází z pečlivého čtení dostupných materiálů (vč. audiovizuálních záznamů, osobních postřehů tvůrců, recenzí a kritik), čtenáři nabízí autorčino velmi pečlivé, přesné a zároveň i kritické čtení jak samotného inscenačního tvaru, tak jeho ohlasů a potažmo též reakce českého publika (resp. především kritiky). Autorka zdatně argumentuje a na příkladech ukazuje poměrně zásadní neporozumění a nepochopení velké části odborné kritiky, které lze u této inscenace vysledovat – a to nikoli v samotném přijetí (nebo inscenace byla přijata více než kladně), ale ve schopnosti popisovanou inscenaci skutečně a dostatečně přesně pojmenovat. Autorce se tak zde velmi dobře podařilo postihnout jeden z „lapsů“ české kritiky, který však přináší mnohem širší spektrum otázek, které míří ke schopnosti vnímatelů akceptovat (a správně dešifrovat) přijímané artefakty, což v současné společenské debatě o problematice soužití a vzájemného ovlivňování rozličných kultur představuje velice aktuální téma.

Výsledný tvar práce je však na mnoha místech „destruován“ autorčinými poklesky v rovině samotného psaní. Jako pozorný čtenář mohu autorce takřka zcela odpustit její občasné „vysokokontextové“ vyjadřování, které se místy uchyluje k až metaforickým zkratkám, které sice mnohdy zcela přesně vystihují podstatu probíraného problému, ale nejsou (či nemusejí být) příliš srozumitelné a pochopitelné. Tento svérázný způsob psaní je autorce vlastní a v jistém směru přináší cosi velmi pozitivního do tuzemského odborného diskurzu. Mým favoritem (v pozitivním smyslu slova) mezi těmito výrazy je poznámka v závorce na straně 9: „(škoda Toga)“ pronesená na konto českého vnímatele v kontextu problematiky post-koloniálního uvažování a naprosto adekvátní překlad anglického výrazu „patchwork“ jako „slátanina“. Mnohem závažnější jsou však lupy gramatické a stylistické, které někdy mohou pramenit z nepozornosti a překlepů („Mejerchloed“

Katedra divadelní vědy

na s. 7 má svůj půvab, překlepy však najdeme na zhruba třetině stran), ale mnohdy prokazují autorčinu nepoučenost v oblasti české gramatiky: obludné „vyplívat“ se objevuje minimálně ve 4 případech, „vyjímka“ sedmkrát, mnohokrát jsou nesprávně užívány tvary zájmen jejich/svůj, ne zcela náhodné jsou i chybné shody přičestí apod.).

Z obsahových námitek bych si dovolil ještě poznámku k tabulce , která sama o sobě tvoří kapitolu „2.2.4 Shrnutí“ na s. 40 a která je v práci poněkud bez kontextu – obávám se, že by bezpodmínečně potřebovala doplnit komentářem, který by usnadnil její čtení.

Z výše vyřčeného jasně vyplývá, že po stránce obsahové lze práci Michaely Žemlové hodnotit jako nadprůměrnou a velmi přínosnou, s ohledem na nemalé formální prohřešky a lapsy ji však musím hodnotit v nejlepším případě známkou dobře. S přihlédnutím k tématu a způsobu jeho uchopení však práci s tímto hodnocením k obhajobě doporučuji .

V Praze 18. srpna 2011

Mgr. Petr Christov, Ph.D.